

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ.,

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

ΑΡΙΘ. 694 (ΦΥΛ. 4)

Σάββατο, 25 'Ιουλίου 1920

ΑΠΟ ΤΟ ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΑ
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ -- ΟΙ ΑΛΥΣΣΙΔΕΣ -- ΣΤΗΝ
ΟΣΩΠΟΡΤΑ

ΔΡ. 6. (ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΜΗΤΕΣ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ» ΔΡ. 5.)

ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ., ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3 ΑΘΗΝΑΙ

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

Ο «ΝΟΥΜΑΣ»

Είς τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ Ἀθηναίου περιοδικοῦ «Νουμάς», δημοσιεύεται, πλὴν ἄλλων καὶ τὸ ριζοσπαστικὸν μῆφισμα τῶν Διδασκάλων Χίου, συνιστῶντων εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν ἐπέκτασιν τῆς Δημοτικῆς καὶ εἰς τὰ Γυμνάσια.

Ἐὰ μικρὰν περιόδον παρακολουθοῦντες τὴν ἐθνικὴν δράσιν τοῦ ἀνωτέρου περιοδικοῦ καὶ τὸν ρόλον ὃν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεώς του τὸ περιοδικὸν τοῦτο παίζει εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν κίνησιν τῆς Ἑλλάδος, θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν ἡμῶν νὰ τονίσωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερας διαδόσεως αὐτοῦ, ἰδίως εἰς τὰς τάξεις τῶν διδασκάλων, οἱ ὅποιοι, συστηματικῶς παρακολουθοῦντες τὸ περιοδικὸν τοῦτο, θὰ κατανοήσουν ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος τὴν εὐεργετικὴν αὐτοῦ ἐπίδρασιν εἰς τὸ μέγα ἀντιμορφωτικὸν καὶ ἀναπλαστικὸν αὐτῶν ἔργον, εἰς τὸ ἔργον τὸ ὅποιον καλεῖται σήμερον νὰ στηλώσει, νὰ ἐνδυναμώσῃ, νὰ μονιμοποιῆσῃ μιὰ ἐθνικὴ εὐτυχία σὰν τὴν σημερινήν.

Συνιστῶντες εἰς τοὺς διδασκάλους τὴν παρακολούθησιν τοῦ σοφοῦ αὐτοῦ ἀντιμορφωτικοῦ περιοδικοῦ, δίδομεν εἰς αὐτοὺς τὴν καλύτεραν συμβουλήν καὶ τὴν ὀφραιοτέραν σύστασιν.

Ἐφημ. «ΝΕΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ» Ἡρωικεῖον (Κρήτης)

Η ΜΟΥΣΑ

Τὴν πρώτην τῆς Αὐγούστου βγαίνει ἡ ἑνὲς καινούριου λογοτεχνικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ περιοδικὸ ἀπὸ νέου. Τὸ ὄνομά του «Μοῦσα» καὶ τὰ περιεχόμενά του ἐκτετατά. Τὸ χαίρομαι καὶ τοῦ εὐχόμενατε προκοπή.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διὰ τοὺς κ. κ. Ὀδοντοιάτροὺς

Ὁ Οἶκος «LABARBERA» I. ΚΑΝΑΡΗ & Σία ὁδὸς Σταδίου 3 γνωστοποιεῖ ὅτι ὁ ἐν Λονδίνο οἶκος

CLADUS ASH & CIE

ἀνέθεσεν αὐτῷ διὰ Συμβολαίου τὴν ἀποκλειστικὴν πώλησιν καὶ ἀντιπροσωπεΐαν τῶν εἰδῶν του διὰ τὴν Παλαιὰν, Νέαν Ἑλλάδα καὶ Σμύρνην.

ΛΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Ἐν ὄψει	πρὸς 3 ⁰ / ₁₀₀
Μὲ δεκαήμερον προειδοποίησιν	» 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Ἐπὶ προθεσμίᾳ 1 ἔτους	» 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
» » 2 ἐτῶν	» 5 ⁰ / ₁₀₀
» » 4 ἐτῶν	» 5 ¹ / ₄ ⁰ / ₁₀₀

TAMIEYTHPION

Μέχρι δραχμᾶς 5.000	» 4 ⁰ / ₁₀₀
-------------------------------	-----------------------------------

ΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΠΙ:

Λονδίνου ἐν ὄψει	πρὸς 5 ⁰ / ₁₀₀
» ἐπὶ προθεσμίᾳ ἑξ μηνῶν	» 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Παρισίων ἐν ὄψει	» 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
» ἐπὶ προθεσμίᾳ ἑξ μηνῶν	» 4 ⁰ / ₁₀₀
N. Ὑόρκης ἐν ὄψει	» 3 ⁰ / ₁₀₀
» ἐπὶ προθεσμίᾳ ἑξ μηνῶν	» 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Ἰταλίας ἐν ὄψει	» 2 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀
Βερολίνου »	» 1 ⁰ / ₁₀₀

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΣΑΜΗΝ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 25 Ἰουλίου 1920

ΑΡΙΘ. 694

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΙΛΑΜΑΣ: Ἐνας ἄνθρωπος σ' ἓνα χωριό.
Π. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Ὁ μετακίστης. (Τέλος).
ΙΟΥΣΤΙΝΑ: Φύθινωπαρινό.
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ: Ὁ Δὸν Κιχόντης (συνέχεια)
Ο ἩΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΧΡ. ΓΑΡΝΙΑΡΗΣ: Μοιρολόγια.

ΛΗΥΡΑΣ: Παλιές θύμησης.
Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ: Γλωσσολογικά: Ἀκέριος—Ὀλάκερος κτλ.
ΑΘΗΝΑ ΓΑΓΓΑΝΟΥ-ΓΙΑΝΝΙΟΥ: Γιά τις γυναίκες πού ζητοῦνε ψήφο.
ΑΞ. ΓΚΙΝ: Στό περιγιάλι τῆς γνώσης.
ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΛΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ: Νεοελληνική φιλολογία. — Ζένη φιλολογία. — Χωρίς γραμματόσημο.

ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ Σ' ΕΝΑ ΧΩΡΙΟ

Ὁ ποιητής Κωστής Πιλαμάς ἔδωκε ἕναν τόμο «Αἰνήματα». Στό ἀντίτυπο πού στείλε στόν Ταγκόπουλο, «πὸν κυριαρχεῖ στό διήγημα», χαρακτηρίζει, στήν ἰδιόχειρη ἀφιέρωσή του, τὰ «λιγνιματά» του ὡς «καλαϊκά ξανακινοῦργιωμένα» καὶ τὸν ἑαυτό του «καταχρηστικά διηγηματογράφος». Ὅμως, ὅσο τιμητικά ὑπερβολικός κι ἂν εἶναι ὁ χαρακτηρισμός πὸν δίνει στόν Ταγκόπουλο, ὡς διηγηματογράφος, τόσο ὑπερβολικά μετρίοφρονος εἶναι ὁ χαρακτηρισμός πὸν δίνει στόν ἑαυτό του. Γιατί τὰ διηγήματα τοῦ Πιλαμά δὲν ἀξίζουν, καθὼς λέει στό σύντομο πρόλογό του, μόνο «γιατὶ ξεσκεπάζουν κι αὐτὰ συμπληρωμένο τὸ χωραχτήρα» του τὸ φιλολογικό, μὰ καὶ γιατί, τὸ κάτω-κάτω, εἶναι διηγήματα τοῦ Πιλαμά, πὸν κάτι, θαρροῦμε, πᾶει νὰ πῆ κι αὐτό. Ἀπὸ τὸν τόμο ξενατυπώνουμε ἕδω ἓνα, τὸ πρῶτο, πὸν ἂν καὶ πρωτογράφηκε στὰ 1900, εἶναι τόσο σύμφωνο μὲ τὴν ἰδεολογία τῆς ἐποχῆς, πὸν μοροῦσε ἀξιόλογα νὰ πρωτογραφότανε καὶ σήμερα.

Ἀπὸ τόπον ἄλλον ἕνας ἄνθρωπος ἦρθε σ' ἓνα χωριό.

Τὸ χωριό σὰ βυθισμένο σὲ λαγκαδι. Γύρω, τοῦ χωριοῦ οἱ πλάγιες, τοῖχοι φυλακῆς γλωροποράσινης.

Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τοὺς χωριάτες:

— Ἴς ὠραῖος καὶ τί μεγάλος πὸν δέιχεται ὁ καίσιος γύρω σας!

Καὶ τοῦ ἀποκρίθησαν οἱ χωριάτες:

— Ἀλήθεια! Ὅλο πρᾶσιναδες μᾶς περιζώνουν. Τὰ βουνά μας ἔχουμε, τὰ βουνά μας. Ἐχουμε καὶ τὰ λωστιάσια μας. Ζοῦμε ἀπὸ αὐτά. Πέρα ἐκεῖ στὸ ὄζοβοῦν δυὸ τρεῖς φορές τὸ χρόνο σταίνουμε ζωηρότητα πανηγύρια καὶ γλεντοκοποῦμε. Τὸ στρώνουμε σὲν ἥσκιο τῆς κουκουναριάς. Πλέκουμε στεφάνια ἀπὸ μυρτιές καὶ τὰ φοροῦμε. Τὸ μεγάλο πράσινο ζουνάρι τοῦ λαγκαδιοῦ μᾶς σφιχτοδένει χεῖμῶνα καλοκαίρι.

Σὰ δὲ σκάφουμε καὶ σὰ δὲν ὀργώνουμε, τὸ χαροῦμαστε ἀπὸ τὰ παραθύρα μας.

Καὶ τοὺς εἶπε τότε ὁ ἄνθρωπος:

— Κάτι ἄλλο ἦθελα νὰ σᾶς πῶ. Τὸν κόσμο γύρω σας, τὸν ὠραῖο καὶ τὸ μεγάλο, δὲν εἶναι μπορετό, ἄνθρωποι μου, νὰ τὸν χαροῦτε ἀπὸ τὰ παραθύρια σας. Τραβᾶτε, σαρωφᾶστε στὸ βουνό, τραβᾶτε περπατᾶτε ἀπὸ τὰ πανηγύρια σας, κάτου στὴ ριζοβολιά, ψηλότερα, ψηλότερα, καὶ ὡς στὴν κορφὴ τοῦ φτάστε. Κι ἀφοῦ φτάστ' ἐκεῖ, τότε ρίχτε μιὰ ματιὰ πλατειά, μακριά, τοῖγύρω σας, πρὸς τὰ βῆθια καὶ πρὸς τὰ πλάτια, πρὸς τοὺς ὀρίζοντες, πὸν δὲν τοὺς βλέπετε καὶ δὲν τοὺς ἔχετε ἀπὸ τὰ παραθύρια σας. Ὀὐρανοῦ, ὠκεανοῦ, ἔλα τὰ χρώματα κι ὄλο τὸ φῶς τὴν πλάση ἀκέριαν, ἀκομιμᾶτιστη ὀλόγυρά σας. Θὰ ἰδῆτε τότε κάτου κάτου κάτου, παρᾶμερα, βαθιὰ, ἓνα μικρὸ σημάδι ἀσπροδερό πὸν μιὰ λιγνὴ λουρίδα δὲ τὸ φασκιῶν βαθυπράσινη. Καὶ θὰ εἶναι τὸ χωριό σας, μὲ τὴ λαγκαδιὰ του. Ὅμως τότε, ὅταν θὰ τὸ κοιτάσετε ἀπὸ μακριὰ μακριὰ, σὰν κάτι λωσοτὸ καὶ σὰν κάτι ξένο, καὶ σὰν κάτι μακρυσμένο, τότε πὸν θὰ τὸ διῆτε ὀλόκερο, σημιαζέμενο, σὰν κάτι ζωντανό, ὀργανικό ἢ σὰ μιὰ καλοδουλεμένη ζωγραφιά μὲ τὴν κορνίζα τῆς εἰκόνας, πὸν μικροῦλα κι ἂν εἶναι, δὲ χάνει τίποτε ἀπὸ τὴ χάρι τῆς. τότε, ἄνθρωποι μου, τότε πὸν θὰ ξανοίξετε τὴ μικράδα του καὶ τὴν ταπεινοσύνη τοῦ χωριοῦ σας πρὸς σὲν ὀλόκοσμο, τότε καὶ θὰ νοιώσετε μέσος σας πὸν βαθιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ χωριοῦ σας. Γιατὶ θὰ διῆτε πὸς δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ χωρισμέν' ἡ πατρίδα σας, πὸς εἶναι κι αὐτὴ σφιχτοδεμένη μὲ τὰλλα τετράδια γύρω σὲν δαχτυλίδι τοῦ κόσμου πὸς εἶναι κάτι δυσκολοξεχώριστο ἀπὸ τὰ ὅλα. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ χωριοῦ πὸν δὲν ξέρει καὶ δὲ βλέπει ὀρίζοντες, πὸν δὲν ξεχωρίζει τίποτε μακριά, εἶναι ἀσύγκριτα σπουδαιότερη καὶ καρπερώτερη ἢ ἀγάπη πὸν τὴν πατρίδα δὲν τὴν ἀποχωρίζει ἀπὸ τὸ πᾶν. Εἶναι ἡ ἀγάπη πὸν ἀγαπᾶ ὄχι ἀπὸ τὰ χαμηλά τὰ παραθύρια, εἶναι ἡ ἀγάπη ἀπὸ τὰ

χορηγοῦναι.

Τὰ λόγια τοῦ ἀνθρώπου πήρανε δρόμο στο χωριό. Κι ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, καθὼς εἶτανε καὶ δυσκολο- νόητα κάπως γιὰ τοὺς καημένους τοὺς χωριάτες, πα- ράλλαξαν, πήρανε κι ἄλλα νοήματα. Κι ἀπὸ στόμα σὲ στόμα φτάσανε σταυτιά τοῦ ἀρέντη πού εἶχε τὸ χω- ριὸ τσιφλίκι του καὶ τοὺς χωριάτες ὑποταχτικούς του. Καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ ἀρέντης :

— Τώρα θὰ τοὺς γητέψη αὐτὸς ὁ πλάνος τοὺς ἀν- θρώπους μου. Θὰ τοὺς ἀνάψη τὸν καπιὸ γιὰ τοὺς μα- κρινούς τοὺς δρόμους καὶ τὸν πόθο γιὰ τὰ ψηλά ἀνε- βάσματα. Θὰ τοὺς πάρη ἀπὸ τὴ δουλειά τους, θὰ τοὺς βγάλῃ ἀπὸ τὰ μεροκάματα, θὰ τοὺς κάμη ἀκα- μάτηδες καὶ ψωροπερήφανους. Ἀδιάφορους θὰ τοὺς κάμη πρὸς τὰ σίτια τους καὶ πρὸς τὴ δούλεψή μου. Θὰ μοῦ σηκώσουνε κεφάλι. Ἀπὸ δουλευτάδες θὰ μοῦ γίνουν καταφρονιτάδες. Θὰ μοῦ λιγοστέψουν τὰ χέ- ρια καὶ θὰ μοῦ κινυνέψουν τὰγαθά μου.

Καὶ θρονοφώνησε πρὸς τοὺς ὑποταχτικούς του :

— Διώχτε καὶ γκρεμίστε τον ἀπὸ δῶ πέρα τὸν κα- κὸν αὐτὸν ἀνθρώπο, τὸν πλάνο, τὸν ἀερολόγο, τὸν ἀ- τσίγγανο καὶ τὸν ἀκάθαρο. Θὰ μολέψη τὸ χωριὸ μας. Μὴν ἔχει αὐτὸς πατρίδα, καὶ ἦρθε νὰ μᾶς δασκα- λέψη τὴν καταφρόνηση πρὸς δ,τι ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε ἀγιώτερο καὶ τιμώτερο : Πρὸς τὴν Πατρίδα !

Κ' ἔβαλε τοὺς δούλους καὶ τὸν πετροβολήσανε τὸν ἀνθρώπο.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΘΡΑΚΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

3—

Στὴ Γαργαρέττα τὸν φιλοξενούσε γιὰ κάμποσες μέρες τὸ Θεωρῆ ἕνας φοιτητῆς ἀπὸ τὴν πατρίδα του, πού εἶχε καὶ τὴ μάνα του μαζί, ποῦχε λίγη συγ- γένεια μὲ τὸ μπαμπά του. Ἐκεῖ εἶχε κατασταλάξει, πάντα κρατώντας στὸ χέρι τὸ περιφρῆμο ζεμπίλι του, καὶ σέρνοντας τὸ ἀκόμα ἱστορικώτερο πανταλόνι του, πού χρόνια καὶ στὴν πατρίδα τὸ φοροῦσε πάνω στὴ δουλιὰ καὶ στὸν ἕπνο. Κοντὰ στὴ θειά του, νὰ πούμε, ἠσφαλισμένος ἀπὸ ἔξοδα, κρατεροῦσε τὸ ποθητὸ κα- ράβι, πού θὰ τὸν ἔφριχνε στὴν ἄγια γῆ, ὅπως τὴν ἔ- λεγε, τὴν Ἀμερική, τὸν «φκιαρῖνα τὸν παρὰ», ὅπως ἀκουγε στὴν πατρίδα. Μερόνυχτα ζούσε μὲ ζωὴ τοῦ ὄνειρου, ἔπλεε σ' ἕνα πέλαγο εὐτυχίας κ' εὐδαιμονί- ας. Ὁ φοιτητῆς πολλὲς φορὲς τὸν ἔβλεπε νὰ πέφτει σὲ ἔκσταση καὶ νὰ κάνει κινήσεις τέτοιες, σὰ νὰ μι- λοῦσε μονάχος του. Στὴν πραγματικότητα ὅταν συν- ἔρχονταν, γελούσε μόνος — "Αἴ νὰ πάρ' γῆ ὀργή τ' ἐν αὐτὸ πού παθαίνο ! Ἔερε, ξάδερφε, γὼ τί μοιά- ζω : Ἐν σὰν τὸ παραῖθ' τὴ μπουλιουρτζῆ. Σὲ κα- λὸ νὰ ἐν ! — καὶ χαμογελοῦσε. — Μιὰ βολὰ ἕνας μπουλιουρτζῆς πουλοῦσε μπουλιούργια. "Ὁ,τ' κέρδι- ζε πὲ τὸν κακοφάνε. τὰ γυαλιὰ τ', τῶκανε πράμα. Αὐ- τὸ τὸν καλοφάνκε. Κουρασμένος καθὼς εἶτανε μιὰ βολὰ, κάθισε σὲναν ἴσκιω τὸ μεσημέρ' κοντὰ στὸν τοί- χο, ἀπλωσε τὰ ποδιάρια τ' κοντὰ στὸ κοφίν' τὰ γυαλι- κά, κι ἀρχίνισε νὰ σκεδιάζ'. — "Ἄμα πουλήσω τὸ κο- φίν' αὐτόνα, δ,τ' κερδίσω θὰ τὸ κάνω δυό, ἅμα που- λήσω τὰ δυὸ θὰ τὸ κάνω τρία, τὰ τρία τέσσερα, ὡς πού θὰ γένο πλούσιγιος. Ὁ Σουλτάνος θὰ φοδηθεῖ,

θὰ μὲ θελήσ' γαμπρό τ', γὼ δὲ θὰ θέλω, κείνος θὰ θέλ', γὼ δ'χ', ὡσπου θὰ τοῦ πῶ : — "Ὀχ, ἀδερφε, ἀφ- σε μ' ἡσυχῶνα πεκενιά... καὶ λέγοντας αὐτὰνὰ τὰ λόγια τ' ὄμοι μιὰ «φροποδιά» τὸ κοφίν' του, πού πῆ- ρε τὸν κατήφορο μὲς τὴ θάλασσα. Πᾶν τὰ γυαλιὰ, πᾶν τὰ μπουλιούργια !... Ὁ μπουλιουρτζῆς τότες ξύπνησε πὲ τὸνειρο τ' μὰ εἶταν ξύφρας.

— "Ἔτσ' καὶ γὼ, ξάδερφε, λογαριάζω ἄντε νὰ διοῦμ' πού θὰ θγεῖ μὲ κείν' τὸν Πατρικόπουλο.

Περιμένοντας τὸ βαπόρι, ἔκαμε μερικοὺς καλοὺς ὁλοήμερους γύρους στὴν Ἀθήνα. Μὲ τὸν ξάδερφο πῆγε καὶ στὸ Μουσεῖο. Πέρασαν ὅλη τὴν αἴθουσα κ' εἶχανε φτάσει ὡς στὸν Ἐφηβο τῶν Ἀντικηθῆρων. Στὸ μεταξὺ ἔφαχνε μὲ τὰ χέρια του τὰ μάρμαρα, νὰ δεβαιωθεί «μὴν εἶτανε ψέματῶ. — Τσοῦ, τσοῦ, τσοῦ, μωρέ ἐ ἐ !, ἔκανε σασιτισμένος. Γιὰ τὸν Ἐφηβο ὁ ξάδερφός του τοῦ εἶχε πει πὼς τὸν ὄφριχνε μέσα στὴ θάλασσα μαζί μὲ ἄλλα κομάτια. Ὁ Θεωρῆς, ψάχνοντας καλά νὰ δεβαιωθεί πὼς εἶταν ἄγαλμα μπρούτζινο, φώναζε : — Ξάδερφε, ντεμὲκ αὐτονὸς πῆγχε, ἔ; τοῦ μπρεέε !...

Μὰ τὸ καρὰβι ἀρροῦσε κι ὁ Θεωρῆς ὡς ἕνα μῆνα εἶταν «ἀμανέτω» στὴς θειάς τὰ χέρια καὶ τὴ φιλοξε- νία. Ἐξὸν ἀπὸ τὸ εἰσιτήριό του ποῦδγαλε, δὲν εἶχε παρὰ λίγα λεφτὰ γιὰ φαγὴ τοῦ ταξιδιού. Τῶχε σί- γουρο πὼς ἀπὸ κει κάποιος ἀπὸ τοὺς γιούς τὴ Ζιων- ρὰ τὴ χαρτοπώληρ' θὰ τὸν βοηθοῦσε νὰ περάσει μέ- σα στὴν Ἀμερική. Στὸ ταξίδι του πρόστεσε κ' ἡ θειά του λίγα ποῦχε γιὰ χαρτζιλίκι δικὸ της καὶ τὸν ξε- τροδόθησε. — "Ἐννοια σου, ἀμνιζ, καὶ γὼ θὰ δεῖς τ' ἔν Θεωρῆς.

Σὰν ἐφυγε, ἡ θειά του τράβηξε τὸ γιακά της. — Θεγέ μ' πὰ γλύττωσα μ', τὸ καλὸ καχ' μὰ νὰ μὴν ξανάρετ' τὸ καλὸ καχ' !...

Ὁ Θεωρῆς τώρα πᾶ ξεχάστηκε στὸ σίτι τῆς θειάς του. — τῆς ψευτοθειάς — γιατί ἡ ἀνάγκη τοῦ Θεωρῆ τὴν ἀνάδειξε στὴ θέση αὐτὴ γιὰ νὰ τὸν φι- λοξενεῖ καὶ νὰ τραβᾷ τίς ἀγκαριές του. Πολὸν καιρὸ δὲν ἔγινε λόγος πᾶ γιαυτὸν κει μέσζ. Ἐνα μεσημέρι γυροῦσεν ἀμέριμνα ἡ θειά τοῦ Θεωρῆ ἀπὸ τὴν Ἀθ- ῆνα. Ἀνέβαινε λίγο τὸν ἀνήφορο τοῦ δρόμου, κα- θεβαίνοντας ἀπὸ τὸ τραί. Φοροῦσε τὰ γυαλιὰ της καὶ κρατοῦσε τὴ τσάντα της στὰ χέρια, μιὰ κρεμαστή τσάντα, δῶρο τῆς νύφης της. Μόνο λιγοθυμιά πού δὲν τῆς κατέθηκε, ὅταν, πλησιάζοντας, ἀντίκρισε τὸ Θεωρῆ, καθισμένον στὰ πόδια του πάνω, σὰν Τοῦρ- κος χωριανός, καὶ νὰ κρατᾷει ἀνάμεσα στὰ σκέλια του τὸ περιφρῆμό του ζεμπίλι.

— Πὼς ἐν αὐτὸ, μπρε παιδί μ' ; ἀρώτησε σταια- τώντας ἀποσταμένη ἀπὸ τὴν κούραση τῶν ποδιῶν της καὶ τὴν κόπωση τῆς ψυχῆς της.

Ὁ Θεωρῆς, ἀπλutos, ἀχτένιστος, μὲ δάκρια στὰ μάτια, σκονισμένος, σὰ χαμάλικο κάρρο, δὲν μπόρε- σε νὰποκριθεῖ. Μόλις σηκώθηκεν ἀπὸ τὴ θέση του κ' ἐστάθη.

— Πὼς ἐν, μπρε παιδί μ' ; ξαναρώτησεν ἡ ἔρμη θειά του.

— Νὰ ! ἄντε ἀνοιξ' καὶ τὰ λέμ' μέσα τὰ δικὰ μ', ἀμνιζ, ἐν... ἀρροτα... καὶ δόθηκε στὸ κλάμα, ἔ.

να κλίμα μεροῦ μὰ κι ἀπελπισμένου.

Ἔταν κειρὸς νὰ ξεσπάσει. Κ' ἔτσι ἐμάθαινε ἡ θειά του τὸ πὼς ὁ Θεωδωρὸς, ἕστερα ἀπὸ ταξίδι ὡς στὸ λιμάνι τῆς Ὑόρκης, δὲν μπόρεσε νὰ ξεμπακαριστεῖ κ' ἔμεινε δεμένος μέσα στὸ βαπόρι πού τὸνε πήγε γιὰ νὰ τὸν γυρίσουνε πίσω, γιατί κανεὶς γιὸς τοῦ Ζωναρὰ δὲν θέλησε νὰ τὸν δεχτεῖ «ὡπ' εὐθύνῃ του», κι αὐτὸς δὲν εἶχε ὅσα τοῦ χρειάζονταν γιὰ νάβγει ἔξω στὴ στεριά, κατὰ τὸν Ἀμερικάνικο νόμο, — ἄχ, θειά, ἄν, ἄνινα, ἔλαιγε μὲ φωνὴ δυνατὴ, τί θὰ γίνω δὲν ξαίω. . . Χάλασα τὸ ντριλίκ' μου, χάλασα τὴ φαλί: κ' αὐτὸ νὰ πῶ αὐτὸ τὸ ρεζιλίκ' ! . . . ἄ, ἄ, αὐτὸ δὲν τρώγεται. . . Γὼ δὲν ἔν βολετὸ νὰ γυρίσω πίσω στὴν πατρίδα,

— Θεωδωρῆ, σὺ γιὰ μέν, διέ, τὸν ἔλεγε ἡ θειά τ', μὴ γόλοσάν, γούλα καλὰ θὰ γέννα.

Τέτοια λαογραφικὰ λόγια τῆς θειάς του, γιὰ νὰ συγιάσει ὁ Θεωδωρὸς, τὸν ἔκαιαν νὰ συνέρτει ἀπὸ τὸν ἀπελπισμένο δρόμο πού εἶχε πέσει. Στὴν αὐλὴ μέσ τῆος ἀναιμμένο τὸ καζάνι, θέρμαινε νερὸ γιὰ νὰ πιληθεῖ ὁ Θεωδωρὸς, πού εἶταν ψειριασμένος, καὶ νὰ ζεματίσει τὰ ρούχα του, πού θρόμησαν καὶ λὸγδιασάν. Ἐβόνο τὸ πανταλόνι του, «τὸ γούρο», ὅπως τὸ λένε, καπνίστικε καλὰ πάνω στὴν πέτρα κ' ἔβναλε, θμασεῖ, ἀπὸ πάνω του καὶ τὰ φαουάκια τοῦ Θεωδωρῆ, πού σὺν Ἀνταῖος ἀογισεν, ἀμέσως κι ἄλας, νὰ πένει νερὸ πνέδιο ταξιδιοῦ, ἀλίγιστος κι ἀκούραστος. Φαίνοι πού περιλάβαινε καὶ τὴ θειά του μέτοχο στὰ σκέδηά του.

— Θειά, ἔτσι θὰ γέν', ἀλλιῶς θὰ γέν', γὼ θὰ πάνω. . .

Κιλοῦσαν οἱ μέρες καὶ τὸ σέδιο γίνονταν, μιά κ' εἶνε ὁ Θεωδωρὸς τοιαύτῃ στρωμένο κ' ἕνα μέρος νὰ συγιάσει — αὐτὸ νὰ διαμαρτύρονταν καὶ στὸν ἴπνο του, ἀπελώνοντας τὸ Θεό.

— Θειά, γῆ θὰ πάγω, γῆ θὰ πεθάνω, μὰ κι ἂν πεθάνω καὶ μείννα τὰ κόκκαλα μ' δωνανά, γῆ ψυχὴ μ' θὰ πετάξ' στὴν Ἀμερικὴ. Θειά μ' θὰ πάγω !

Καὶ τρέχοντας πλάι, στὸ γειτονικὸ μπακάικο, τραβοῦσε ἕνα κατσούρι, γιὰ νὰ σθῆσει τὴ δίψα τοῦ ταξιδιοῦ, μὲ τὴ δεκάρα πού τοῦδινεν ἡ θειά του. Καὶ βίνοντας τὸ κρῶσι ξανάλεγε μὲ πείσμα : «Θὸ πῆγα», κ' ἔσφιγγε τὶς φουῆτες του σὰν συλλογίζονταν τὸν ζῆτιο τοῦ γυρισμοῦ του, καὶ πρόφερνε : «μπρέ, θὰ πάγω γὼ !» . . .

Ἔτσι περνοῦσεν ὁ κειρὸς, κ' ἡ Ἀργυρῶ θὰ νειμεύονταν τὸ δίχως ἄλλο τὰ πρώτα δολλάρια τοῦ Θεωδωρῆ, κι ὁ κύρ Πατρικόπουλος, πού πλησίαζε στὸν κόφο, τὸ πῶτο δῶρο τοῦ ἀγαπητοῦ του μαθητῆ. Ὁ Θεωδωρὸς δὲν ἔγραφε τίποτε ἀπὸ τὰ πάθη του τ' ἀνέλιπτο. Ἡ Ἀργυρῶ, ἂν τὰ μάθαινε, θάχε δοκιμάσει «τοῦ νταμιλῶ» τὰ κκαῖ. Καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν κακογλωσσία τοῦ κόσμου. Μὰ ἦρθε τὸ τέλος. Ἐνα βαπόρι τὸνε δέγονταν μιά μέρα στὸ κατὰστρωμά του γιὰ τὴ Μασσαλίξ. Ἀπὸ κεῖ θὰ πήγαινε στὸ Παρίσι, στὸν ἄλλον γιὸ τῆς θειάς του, κι ἀπὸ κεῖ, δουλεύοντας, στὴ Χάρδη, κ' ἐκεῖθε δίχως νάχει ἀνάγκη καενός, στὴν Ὑόρκη ! Δὲν εἶτανε πὰ ὄνειρο. Ξεκούσε. . .

Ἐξῆ μῆνες καὶ πὺ πὺλὸ θάσταξε ἡ προσπέθειά

του αὐτῆ. Κόποι, φροντίδες, στενοχώριες, στρώθηκαν ἡ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη, ὡς πὺ τοῦκαμν τὸ γιοφύρι νὰ φτάσει στὸ πρῶτο τῆς Ἀμερικῆς λιμάνι. Ἐχοντας ὅσα τοῦ χρειάζονταν δολλάρια γιὰ νάμπει στὶς Πολιτεῖες πού ὄνειρεύονταν, δίχως καμὴν ἐγγύηση, λεύτερος τῶρα, ἐγύριζε τοὺς δρόμους τῆς Ὑόρκης. Πατοῦσε τελοσπάντων τὴ λαχταριστὴ γῆ. Ἐκεῖ ἀντάμωσε πατριῶτες, πήρε πληροφορίες καὶ τράβηξε κατὰ ἴσα στὴν Πολιτεία Ὁχάγιο. Ἐκεῖ εἶχε τὸ μάτι του. Ἐκεῖ θαῦρισε δουλιὰ ξασφαλισμένη, γιὰ νὰ σταθεῖ καρρὰ στὸν Ζωναρὰδων τὰ μάτια, πού τὸν ἀρνήθηκαν στὸ πρῶτο τοῦ ταξίδι. Πήγαινε νὰ δεῖξει πὼς ζεῖ. Ἡ ψυχὴ του ἔπλεε σὲ πέλαιο γαλήνης καὶ ἱκανοποίησης. Τὰ μάτια του ὄσκιανε ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς νέας γῆς. Καὶ σασιμένος μέσα σ'ὄνειρο τοῦ αὐτοῦ, ἔφτασε στὸ περιπόθητο Daijton «Καιάδα» τῆξε νὰ περάσει ὄξω ἀπὸ τὴ θύρα τῶν Ζωναρὰδων νὰ τὸν ἰδοῦν :

— Διὸ εἰμῖαι, τελοσπάντων, διὼ !

Χούνα περάσανε γιὰ νὰ μάθει ἡ θειά του στὴ Ἀθήνα τί γίνεται ὁ Θεωδωρὸς.

— Γλέπ, ἔλεγε, τῶρα δὲ μῆς νουνίξ. . . Ἡ θειά ξεγιάστ', ἡ θειά λημονήθη' . . .

Ὁ Θεωδωρὸς δουλιὰ σκυλίσια δουλεύοντας, οἰκονομοῦσε τὰ πθητὰ δολλάρια τοῦ σπιτιοῦ. Σ' αὐτὸ τὰ εἶχε ἀφιερῶσει, νὰ ξεχρεωθεῖ. Στὸ μεταξὺ, ἂν καὶ ὁ κύρ Πατρικόπουλος κἀπῆλε πρὸς Κύριον, ὅπως ὁ ἴδιος θάλεγε στὸν ἐπακῆδεῖο του, ὁ γιὸς του μονάχα μάξευε τοὺς τόκους καὶ τὰ δάνεια, δίχως νὰ μπορέσει νὰ βάλει στὸ χέρι — κρυφὴ ἐπιθυμία θημία τοῦ μακαριτῆ, — τὸ σπῖτι τοῦ Θεωδωρῆ, πού ξανάνοιωσεν οἰκονομώντας καὶ δουλεύοντας. Ἡ Ἀργυρῶ πέοασε δύστυχε στιγμές, μὰ κοντὰ στὸν πατέρα της δὲν ἀποδυστύχησε οὔτε κ' ἔμεινε ἐρημη. Ἡ σέπη τοῦ Παπα - Σαμαρᾶ ἀδειανὴ δὲν ἔμεινε. Κάποτε λαβαίνε στ' ὄνομά της χρήματα μαζὶ μὲ τίς παραγγελίες τοῦ Θεωδωρῆ : — Ἀργυρῶ μ' τ' ὁμολόγο θέλω νὰ δῶ στὰ γέρια μ'. Κ' ἡ Ἀργυρῶ τὸ κατώρθωσε.

— Γαῖαν ἔχεις ἑλαφρᾶν, εἶπε τότες ὁ Θεωδωρὸς ρινοῦσαν, σὰν τὸ μακαριτὴ δάσκαλό του, διδάσκαλε ἀναπνεῖ, τοῦ λοιποῦ λοιπὸν πού θὰ τὰ εἰποῦμεν ; Ὁ Θεωδωρὸς ξανάβρισκε τὴν εὐθυμία του, τὸν ἀστεῖο τόνου.

Παίροντας τ' ὁμολόγο ουστημένο κ' ἐξωφλημένο μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ γιοῦ τοῦ Πατρικόπουλου. — Τώρα γλυτίσαι, εἶπε τοῦ ἀδερφοῦ του, πὺ κι αὐτὸν τὸνε κοιβάλησε στὴν Ἀμερικὴ ! Καὶ τῆλεγε σιννὰ. ἔξ' τόση γαρά, μὲ τόση ἀνακούφιση, πού τὸ πρῶτο τῆς τοῦ ἀστοιασε ἀπὸ εὐδαιμονία.

Σφιχτοὶ τῶρα δούλευαν τὰ διὸ ἀδέρφικ γιὰ τὴν ἐπιστροφή. Τὸ κομπόδεμα ὄλο καὶ μεγάλωνε, ὅσο περνοῦσεν ὁ κειρὸς, καὶ τὰ χρόνια γιόμιζαν δέκα, μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἀργυρῶ τ', ὡς πὺ ἱκανοποιημένος ἀπ' ὅλα ὁ Θεωδωρὸς, τῆθαλε νάφήσει πὰ τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Μάξεψε ὅλα τὰ ὑπάγοντά του, ἀκόμα καὶ τὸ περίφημο ἱστορικὸ πανταλόνι, μόνο πού τὸ ζεμπίλι, ὁ ἀχώριστός του στὰ ταξίδια σύντροφος, βγῆκε ἀπὸ τὴ μέση.

Ένα μεσημέρι, πάνου στη βράση του ήλιου, ακούστηκε στη θύρα της θειάς του στην Αθήνα ένα χτύπημα διασπαστικό. Στόν ύπνο πάνου, είταν για ξύλο οποιος χτυπούσε, μα είταν ο Θεωωρής, ολόβολος, και τὰ γέλια του γιομίσανε την είσοδο του σπιτιού.

— Μπορέ, καλώς τονε... ο Θεωωρής!

— Καλώς σάς ήρθαμ' άμνια. Νά, ήρταμε, δά είμαστε.

Ούτε τὸ σήμα του, ούτε τὸ ντύσιμό του, ούτε η φωνή του αλλάζανε, ούτε τὰ φερόσιματά του. Θεωωρής πήγε, Θεωωρής ήρτε. Θιμήθηκε τώρα τὰ παλιά του. Τίς δυστυχίες του, τὰ κλάματά του, τίς πίκρες του.

— Τίποσα άμνια, έν γούλα καλά, πᾶμ' για την πατρίδα. Έδωνά — κ' έβγαλε ένα φάκελλο μακρὸ και γοντοῦ ἀπὸ τὴ μέσα τσέπη του, — έδωνά, άμνια, έν τὸ πᾶν! Κι άνοιξε, — γούρωσε τὰ μάτια του, βλέποντας και τὸ δάχτυλό του πάνου στὸ φάκελλο. — Άμνια ἢ θὰ καταστήσομ' στῆς εκκλησιᾶς την εἰσοδα τὰ εἰσοδήμ' με τὸ αὐτόπλο, ἢ θὰ γίνωμ' με τὸ παροικία! "Οὐτ' έν ἡ τήχ'... "Υστερα θναίξες τὸ φάκελλο κ' έβγαλεν ένα χαρτί καλοδιπλωμένο και με γοαρομηχανή γοαμήμια, και άνοιγοντάς το, έκανε νά εἰρηγησει στην άμνια του την καλόβολη και εγγλέζικα λόγια. Είταν τὸ συμβόλιό του με μιάν Άμερικάνικη εταιρία αὐτοκινήτων, πού τῆς είχε παρουσιάσει μιὰ του εφεύροση. — Άμνια, άκουσε μιάν εφεύροση' έν. Και τωροχὸ για τ' αὐτοκίνητα νά μπορούνε νά σκῶναι δέξω, εἴκοσ' εκατὸ τόν φροσιό. "Ο.τ' παρα εἴχαμ' δέν εἴχαμ' τὸν δόκαμ' για δοκιμές. "Αν πετύχ', εἴπαι γούλα, ἢ δέν πετύχ' με τὸ παόπλο ζουτούλ' θὰ βγαίμ' δέξω με την εκκλησιᾶ.

Φροσιωστημένος ο Θεωωρής πού στην Άμνια του εἰρηγησε τὰ μεγάλα του έργα και τίς ελπίδες. — Δέ ζητούμ' πολλά πράματα, άμνια, ζητούμ, με τὴ δουλειήμ' μας νά ζήσομ'.

Στὰ μετρίωφρονα κατὰ λόγια κλειούνταν ολάκερη θιμωιά ελπίδων παραξενων, πού ο Θεωωρής δέν μπορούσε στὸν καθέναν νά τίς κάνει λιανά. Στὸ μούτρο του παρουσίαζε τὸν κακομοιρη, μα οποιος κοίταζε βαθειά, έβλεπε τὸ θριαμβευτή, τὸ νικητή, πού γούριζε σπῆτι του γιομάτος ίκανοποίηση για τὴ δεκάχρονη ξενιτιά του. "Αν δέν είχε κεμέρι μζή του, κοροχῆσε δίμως ένα φάκελλο πού άῤίξε δέκα κευέρια. — "Ηρταμ' κ' έμεις, άμνια, κοντά σέ μεγάλα κευέρια, εἶπε, τωρθώντας τὸν καφέ του, πού τοῦ πούσισε η άμνια του, γερασμένη τώρα, με τὰ γυαλιά στὰ μάτια, κομμωμένα ἀπὸ τάρτα.

— Πιάσαμ, χέρια δχ' σὺν τὰ χέρια τῶν τζορμπιτζήδων μας, πού δέν καταδέχονται νά γυρίσας νά μᾶς δύνουν. Έλμπετ' κ' έμεις εἴμαστε κατ'. Ζήσαμε σ' έναν τόπο, άμνια, — πήρε φόρα τώρα — πού τ' έν ἡ Αθήνα κοντά τ'... Άχούρ' έν ἡ Αθήνα! Χρεία έν τί με λές έσύ!

Και ξεδιώλιζε με ευχλωστία στην άμνια του τίς ιδέες του για τὸν πολιτισμό.

— Δά είμαστε γούλ' κλέφτες, γούλ' τιποτέν'. Δυο σεντάκια έχομ' άμνια, μαζί μας, πού έχνα τὰ εργαλεία μας, και δίχως αὐτὰ δέ μπορούμ' και μᾶς θυγῆκαν ξυνά με τὴ μύτ' μας. Πού έν ἡ Άμερικῆ. Γούλα με τὴν τᾶξ'. Τ' εἶσαι σὺ τ' είμᾶ γά. Έδῶ έν οἱ χασομέροδες πού φυλάγνα νά σέ πάρνα δυὸ δεκάρες, νά

σέ κλέψνα νά φᾶν. Κεἶ γούλ' δουλιᾶ, γούλ' στὸ τσοσάρ! Δέν έχ' κεί καφενεία και καρέζλες και μπαστούνια. "Οποιος έχ' μπαστούν τὸν πᾶρον για τρελλό. Αὐτοὶ έχει — κ' έννοούσε τοὺς Αθηναίους — δέ μπορούν νά πιούν μήτε νερό. Αὐ σέ σκουτιᾶ ο πλοέσγιος, κεί μες στὸ τράμ μπορείς, έτσι νά με την άγκῶνα σ', σκουντώντας - σκουντώντας, και τὸ Μόργγκν νά βγάλς με τὴ θεσ' του.

Κι έπον κἀθονταν ο Θεωωρής και στέκονταν χείμαρρος κατάντησε διδάχοντας τᾶγαθὰ τοῦ Άμερικάνικου πολιτισμοῦ. Δέν ήθελε νά σταθεἰ στην Αθήνα. Νευριασμένος σκεδίαζε νά φύγει τὸ γλιγορωτέρο, ὡς πού σέ λίγες μέρες γούριζε ο Θεωωρής στην πατρίδα του, φέροντας τὸ περιόημο συμβόλιό του, ὡς αντιπροσωπεύς Άμερικάνικου εἰρησοτασίου, έχοντας στίς τσέπες του τὸν πολιτισμό, νά τονε σκορπῆ προχέρως. Τὸν είχε πιεἰ με την κουτιᾶ ο δούμορος, πονάγν πού ο ίδιος μύριζε ἀπὸ παλιὸ Θεωωρῆ, ἀπὸ Θεωωρῆ γαδιόιον τῆς πατρίδας του. Δέν είχεν αλλάξει νοῦλα. Τώρα πάγαινε νά κοιμηθεἰ, κείνος τοῦ εἰρησοκίονου του σπιτιού, στὸ πάτωμα τῶν ἰστών, νά ξεπλωθεἰ ολάκερος, με χέρια και πόδια, ἄκος εἶλεγε, ολάνοιγτα. — Νά, άμνια, τώρα εἶμα πᾶγω την προξ' βορδιᾶ, θὰ ξεπλωθῶ και, νά κοιμηθῶ, νάνοίξω τὰ ποδιάρια μ' και τὰ χέρια μ', νά καταλίθω ὄτ' έν δέκο μ' τὸ σπῆτ'. "Υστερα θὰ βγῶ την ἄλλ' μέρα νά με δισώνε ο γόσμος και νά ποῖν: — Τὴ νταγῆ τὴ Χρηστόν' τὴ Σάιπου ο γιός, ο Θεωωρής, ήρτε!

Αθηναία έπορεσε νά ζεἰ τώρα και ο κῆρ Ζωναράς και ο ακκαρίτης ο διάκαλος ο κῆρ Πατριζόπουλος, για νά ξεκοιουθῆσουν, ὡστερ' ἀπὸ μιὰ πολύχρονη σκουτιᾶ ἀπὸ τῆς μακρινῆς ξενιτιάς και γιομάτη περιπέτειας διακοπή, τᾶσταἶ τους.

— Λένε τὸ λοιπὸν, Θεωωρῆ, λέγε, τοῦ διδάσκᾶλου κατ'...

Κι ο Θεωωρής μινάφωνα νᾶοχιζε λέγοντας τοῦ διδάσκᾶλου του, εἰρησοκίονος τῆς — Τὸ λοιπὸν, διδάσκᾶλε, στην Άμερικῆ....

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Καθηγητής

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

"Ελα, ξενιθὶ ταβερντζοῦ. Άγάτη, έδῶ κοντά μου, και γέμισε την κοῦπα μου γλυκὸ πορσί ὡς τὰ χεἶλη, τί κ' αν τὰ φύλλα σέρονονται παραδωχμένα χᾶμου; στὸ κατελειό σου έν "Ανοιξη και λεύκονδα τ' Απριλῆ.

Τὰ φύλλα πού πεθαίνουνα κ' ἡ νόστη τοῦ διαβαίνει, και τᾶτι μου, πού ἀπόστᾶσαν έμοιους νά πάγνε, δρόμους μ' εἴρασαν ὡς την πόρτα σου, γλοηή και διψασμένη, για τὸ γλυκὸ σου τὸ πορσί, πού σβεἰ τοὺς μαέθρους (τόμοιους).

"Εγω γουσαῖα στην ψυχῆ. Πᾶγε το ἢ θέλεις εἶλο, και δώσε μου, και δώσε μου τὴ μέθη και τὴ λήθη, για κάθε ψέμα τῆς ζωῆς, για κάθε ανθρώπου δόλο...

Και με τὸ λάνγο χεἶλι σου, πού ἡδονικά σκοτώνει, πές μου το εἶνούα μιὰ σοφά τ' ὄσοα παραμῦθι, πού σβεἰ τὸ νοῦ, και τὴ ζωῆ γλυκὰ τὴ φαρμακῶνει.
Ληξοῦ.
ΙΟΥΣΤΙΝΑ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τεχνικοί συνεργάτες: Κ. ΚΑΡΒΑΙΟΣ, ΡΗΓ. ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

*Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

«ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑ Σ»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα

δρ. 20	το χρόνο.
» 10	το εξάμηνο.
» 5	το τρίμηνο.

Για την Αγγλία και Λίγυττο

£ 1	το χρόνο
£ 0,10	το εξάμηνο
£ 5	το χρόνο
£ 3	το εξάμηνο

και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΤΟ Υπουργείο της Συγκοινωνίας μας έστειλε το αγγλικό πρωτότυπο του εγγράφου που αναφερόμεται στο άρθρο μας το τυπωμένο στο φύλλο μας αριθ. 680 (σελ. 396) κατά της υπουργικής διοικήσεως. Μαζί μας έστειλε και την ελληνική μετάφραση, όπου παρατηρούμε τη φράση: «Το Υπουργείον εντός των προοδευτικών μέτρων παρά της συμβάσεως προθεσμιών μας έδωκεν όλα τα σχετικά δικαιώματα. Σωστό είναι να σημειώσουμε πως οι έξοδα με άλλα γράμματα γραμμένες δεν υπάρχουν μέσα στο αγγλικό πρωτότυπο.

ΣΧΕΤΙΚΑ με την αγγλική αποστολή της οδοποιίας, είναι τάχα αλήθεια πως το Υπουργείο έστειλε τους Άγγλους να ορίσουν τη δρόμος πρέπει να γίνει στον Κηφισσαρά, χωρίς συνοδό κανένα δικό του ειδικό υπάλληλο; Αν είναι αλήθεια, αυτό μιλάει με το να παράδες δώσ' μου κρέμας. Αφού των υπαλλήλων τους παρέχεται το δικαίωμα να μην δουλέψουν το απόγευμα με τη ζέστα, θα συμπαιχνίζονται πως α φορτίσι δεν είναι αναγκασμένοι να ταξιδέβουν και με τη ζέστα.

ΚΕΝΑ άλλο. Το κράτος, δηλαδή το κοινό, έκαμε κολοσσαία έξοδα φέρνοντας αγγλική αποστολή για να διαγράψει τα σχέδια της νέας Σαλονίκης. Υστερα από πολλά έγιναν τα σχέδια και εγκρίθηκαν, και ο κόσμος και κοσμάκης θέλει τώρα να χτίσει. Μα άδεια δεν παρέχεται. Και γιατί νομίζετε; Έπειδή, λέει, πρέπει πρώτα να γίνει ο Υπουργός,

να καταθέσει το θεμέλιο λίθο και να βγάλει το κατάλληλο λογύδιον! Δηλαδή η προσωπική φιλοδοξία εμπόδιζε το χτίσιμο, σ' εποχή όπου τόσο σπανίζουν οι κατοικίες κι' είναι ανάγκη, όπως παντού, και στη Σαλονίκη, να χτιστούν σπίτια με πυρρετινή γρηγοράδα. Ακούμε πως ένας πλούσιος που ήθελε να χτίσει και εγκαταστάθει στη Σαλοσική απελπισμένος από τις αναβολές, αποφάσισε τέλος να παραιτήσει το σκοπό του προς βλάβη του τόπου. Η ιδέα μερικών κυριών, πως το κράτος έγινε προς προσωπική και αποκλειστική τους όφελος, είναι βαθιά και στέρια ριζωμένη και ακόμα δε βρέθηκε η αλλογούναμη που θάν την ξεριζώσει.

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ πολλά έγγραφα εργατικά σε διάφορες γλώσσες, σπάνια όμως μας έτυχε να διαβάσουμε ωραιοτερο από τη διακοίνωση των Μικτών Συμβουλίων των Σιδηροδρομικών Οργανώσεων της Ελλάδος. Η αξιοπρέπεια και έξαστερή του ειλικρίνεια ξεπερνάει κάθε έπιαινο. Είναι πρότυπο που με κέδος τους θα μπορούσαν ως προς το ύψος να μιμηθούν τα έγγραφα του κράτους. Μόνη μας αντίρρηση είναι πως δε συντάχτηκε σ' εργατική γλώσσα παρά στην τάχα άριστοκρατική επίσημη. Με το να αποκρίβουνε τη μητρική τους γλώσσα οι εργάτες, κηρύβνουνε δημόσια πως την καταφρονούν, κι' έτσι περιώνουνται μοναχοί τους.

ΣΤΟ έγγραφο αυτό καταγγέλλουν οι εργάτες δημοσιότητες απειροβήμων θέσεων πολυτέλειας, διορισμούς άδοξομισθων και άλλες σπιτάδες περί τη γενική διαχείριση. Καλό θα εΐτανε να μας πληροφορήσουν και αν τα ίδια γίνονται στη διαχείριση των Τράμ. Αν γίνονται, έπρεπε το Κοινό να επιμείνει ώστε της Έταιρίας οι ζημιές να σταματήσουν με το να διορθωθεί η διοίκηση κι' όχι με τον τυφλοσύρη του ανεβασμού των νάβλων. Με το σημερινό σύστημα δεν υπάρχει λόγος γιατί να μην ανεθούν οι νάβλοι από 20 λεπτά σε μια δραχμή, ακόμα μάλιστα ως στο άπειρο.

ΚΑΙ σχετικά με τα έξοδα των τράμ, ένας φίλος του έννοει τέτιες δουλιές, μας έδωσε τη γνώμη πως πιθανό είναι να συνάξει η Έταιρία όχι 100 ολο περισσότερα από 5,τι λογάρισε, όπως γράψαμε, παρά ίσως 400 ολο.

ΣΕ μερικά τράμ δεν υπάρχουνε μερνοντέδες, και τους επτάδες τους τράμ ο ήλιος. Είναι όμως η Έταιρία υποχρεωμένη να ξεφοδιάζει μερνοντέδες. Αν δεν κάνει το χρέος της, δεν έχει τάχα το κοινό δικαίωμα να μην κάνει το δικό του, και όπου δεν υπάρχουνε μερνοντέδες να μην πληρώνει περισσότερα από το μισό νάβλο;

ΣΤΟ μεταξύ θέλουμε να πληροφορηθούμε αν της Έταιρίας οι διαχειριστές και σύμβουλοι ταξιδέβουν κάποτε με τα τράμ τους ή τους άρκει να τα ξειδέβουν με της Έταιρίας τ' άφροκίνητα.

ΜΕΡΙΚΕΣ νοσοκόμες,-- δὲν ξέρουμε ἂν εἶες,-- σφαιτερίζονται τὸν τίτλο Ἀδελφῆ. Εἶναι γνωστὸ πὸς στὰ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου Ἀδελφές λέγονται ὅσες νοσοκόμες δὲν πλερώνονται ἢ πλερώνονται πρὸς ὄφελος τοῦ νοσοκομείου ὅπου ἀνήκουν. Ἐδῶ ὅμως ἄνι μοναχὰ εἶναι πλερωτές, παρὰ καὶ ἀνέβασαν τὴν πλερωμὴ τους σὲ ἕψη δυσθεώρητα. Δηλαδή σὲ 2ῃ καὶ 30 ἡμέρας τὴν ἡμέραν. Τὸ μόνο κοινὸ τους μὲ τίς ἀληθινὰ φιλάνθρωπες κυρίες ποὺ ὁ ἄλλος κόσμος παραδέχεται ὡς ἀδελφές, εἶναι ἡ στολή· ἄλλὰ l'habit ne fait pas le moine. Ἄντις Ἀδελφαί, νομίζουμε πὸς καταλληλότερον θὰ λεγόντουσαν Ἀδδελλά.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ

*Τοῦ ἀντιμοῦ μου τοῦ Μάνου
ποῦ κοιμήθηκε γιὰ πάντα*

I

Οὔτε τὰ σκυψίματα
μέσα στὰ βιβλία
τὸν σοφῶν ποῦ τρέζανε
νὰ σὲ σταματήσουν.

Οὔτε τῆς μαννούλας σου
τόσην εἶχες βία
οἱ φροντίδες μπόρεσαν
νὰ σὲ συγκινήσουν.

Ἦξερες ποῦ πήγαινες.
Ἦ ὀσκληρὸ ταξίδι !
Κάπου θὰ σὲ χρειάστηκεν
ὁ Θεὸς στολίδι.

II

Γελουῖσες καὶ μᾶς ἀνοιγες
τὰ φύλλα τῆς καρδιάς μας.
Μιλοῖσες καὶ στὴ μουσικὴ
τεντώναμε τ' αὐτιά μας.

Καμάρι, σ' ὅποιου ἀγκαλιὰ
διάλεγες νὰ πετάξεις.
Γέλιο κρυφὸ, στὸ πρόσωπο
ποῦ ἤθελε κοιτάξεις.

Τώρα... ποιοὶ καμαρώνουνε
τὴ γελαστὴ μορφή σου ;
Καὶ ποιοὶ θὰ σὲ χαιδεύουνε
στὴν τωρινὴ ζοῆ σου ;

III

Οὔτε γλύπτης ἔβαλε
σμίλη, καὶ οὔτε χροῶμα
ζωγράφος, στὸ ἀφρόπλαστο
καὶ σκαλιστὸ σου σῶμα.

Σουδάκιαν τὰ κύματα
τὸ γέλιο, κ' εἶχες πάρει
ἀπ' τὴ Δύση χροῶματα
καὶ ἀπ' τὴν Αὐγούλα χάρη.

Τάστέρια τὴ λαμπράδα τους
τὰ κρῖνα τὸ κορμί τους
σοῦ χάρισαν, μ' ἄλμονο,
τὰ ρόδα, τὴ ζοῆ τους.

IV

Ἦ, τὸ σφιχτοδεμένο σου
καὶ ἀγγελικὸ κορμάκι !
Πόση μᾶς πότισες χολή,
πόσο πικρὸ φαρμάκι !

Ἔμεις ποῦ καμαρώναμε
νὰ σ' ἔχουμε κοντά μας,
ποῦσουν ἢ κρυφία μας χαρὰ,
ποῦσουν ξεκούρασμά μας.

Θὰ σοῦ ξαναγαϊδέψουμε
τὸ καστανὸ κεφάλι ;
Ἀὐθὰ σὲ ξαναἰδοῦμε πιά ;
Ἀὐθὰ μᾶς ἔρταις πάλι :

ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ

ΠΑΛΙΕΣ ΘΥΜΗΣΕΙΣ

*Πὸς ἔρχεσθ' εἶται ἀκάλεστες, τῶσα τὰ θυμολόγια
γογγύωντας ἱακίνοι ἀγνοῖ, γλυκίαι μὲν παῖδες ἔννοιαι
Καὶ ξετινάξτε μὲ μᾶς στανροῖς, λιθάρι χροῶματι
καὶ πλάκες μαρμαράναι :*

*Τοῦτ' ἐν σιμῶν ἔγινε σὰ ἡ βίβα μινιανόικα
οἱ ἄλλοι μῆσα ξέφυγον, σὴ μάνητα τ' ἀνέμον.
Κι' ὅταν χλωροφροντῶναι, θαοσιῶ πὸς δὲ σὰς χάρηκα
ὅσο ἔπρεπε ποτὲ μόν.*

*Τὴν μὲν προστὰ μου ὡς φάνταζε τὸ ξανθικὸ σας γέιομα
κίποιος ζωῆς ἀλλοτινῆς σὺν κατὶ νύχθ' ἀρῆαι :
Μοιάζει χυμένον ἀπὸ καιρῶ ζεθυμασμένον μέγισμα
σ' ἓν παλιὸ στυγάρι.*

*Ἀνασασμοὶ τριανταφυλλῶν τοῦ σβροῦν μὲν γυνήθησαν
καὶ διαβατάμικρον πουλιῶν φτεροκόμισμα σπατάλο
ἀραπηνέων μᾶς νεκρῶν θαοσιῶς π' ἀλημονήθησαν
στὰ χάρμα' ἀπὸ κάτω.*

*Ἦ! ἕξ ἡμῶν νὰ γινώταν πάντα κοτὰ σας νάμενα !
Μὰ πὸς διαιτέται τούτῃ ἡ ζοῆ, σὴν ἀνεμο σὰ σάχηθαι
σὺν κεραιῶν. σὺν ἀπτασίῃ, καὶ σὰ νερά κρημμένα,
γῆλὰ πὸ καταρράχη!*

*Καταγωνίσαι ἀγύριστα παῖδες σιγμῆς σὰ χροῶματι
Καὶ, ποῦ καιροῦ, μνημόσυνα τριτάδια νὰ σὰς κίνοο :
Νυχτόμικρα σὺν τωρινῶν σιγμοῦδης ; σαβανόματα
καὶ ξόδια δὲν προφτάτω !*

Σόφω

ΛΑΥΡΑΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΚΕΡΙΟΣ-ΟΛΑΚΕΡΟΣ κτλ.

Επειδή υπάρχουν οι κανονικοί σύνθετοι τύποι με —ος, κι άλλοι αντίστοιχοί τους, άπλοι, επίσης κανονικοί με —ιος, λ. χ.

(όλος - καθαρός) = λακιάχρος και καθαρίος. άπλο αντίστοιχο.

(όλος - όρθός) = όλόρθος και όρθιος, άπλ. άν.

(όλος - κρυφός) = όλόκρυφος και κρύφιος άπ. άν.

(όλος - καινούργιος) = όλοκαινούργιος και καινούργιος, άπλ. αντίστροφος.

(όλος - ξυανός) = όλόξυανος και ξύτινος άπ. άν.

Κατά τό ίδιο σήμα είχαν :

- όλάκερος άπ' τό άκέριος,
- όλάγναντος άπ' τό άγνάντιος,
- όλόσατος άπ' τό σάπιος,
- όλογάλατος άπ' τό γαλάσιος.

Κατά τούτα και τυχαιότερα σύνθετα με —ιος έξισωθήκανε με τά παραπάνω και γίνανε με —ος :

- όλόνητος άντις όλονύκτιος,
- όλόχροτος άντις όλοχρόνιος,
- όλόκαρδος άντις όλοκαρδιος,

κιόλα τά σύνθετα με ήεφτερο συνθετικό τό καρδιά λ. χ. άκαρδος, δειλόκαρδος, λεοντόκαρδος κτλ.

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΨΗΦΟ

Από την περασμένη Δευτέρα τό θέατρο Κοτοπούλη έπαιξε τό τελευταίο δραματικό έργο του Μπατάιγ, τον «Εμψυχωτή» (Animateur), που παιζότανε χωρίς διακοπή επί πέντε κατά σειρά μήνες στο θέατρο «Γυμνάσιο» του Παρισιού.

Τό έργο αυτό ενδιαφέρει ξέχωρα τό γυναικείο κόσμο.

Τό κύριο μοτίβο του είναι θέβαια ή πνευματική πατρότητα, που εξυψώνεται σε κλασική έντέλεια. Η έννοια του νόθου παιδιού βρίσκει την πιο θεϊότερή της λύση. Για νάναστό παιδί παίδί μας δέν είναι καν ανάγκη νάνι γεννημένο από μας ! Άρκεί μονάχα νάχει ζυμωθεί, νάχει έμψυχωθεί με τίς ιδέες μας !

Και ή πολιτισμένη, ή άληθινά ανθρωπιστική αντί αντίληψη αποδείχεται ού μιά κλασική άλήθεια, γίνεται δόγμα αναμφισβήτητο, ασάλευτο, γίνεται θεϊός νόμος.

Μά δίπλα στο πανέμορφο, στο θείο αυτό μοτίβο, ξετυλίγονται παράλληλα, με την αυτή περίπου ένταση, δυό ακόμη άτσάλνια θέματα: τό πρώτο: όλόκληρη ή ζωή ενός ιδεολόγου, με τίς μυριστόμες καταδρομές και τίς μικρόλογες ήμέρες της, αλλά και με τίς λιγούστες κ' εύγενικές χαρές της. Τό δεύτερο: ή

καταδίκη, τό χαντάκιμα από ένα μέρος της παλιάς γυναικας, της άμόρφωτης, που στέκεται άνίκανη να καταλάβει τον ιδεολόγο, και γίνεται γι' αυτόν αντίπαλος της οικειής γνώμης, όλεθρος και καταστροφική του ίδιου της παιδιού, κι άπ' άλλο μέρος, ή εξύψωση της νέας γυναικας, της γυναικας που με τη μόρφωση της ένσπρωώνει ένα ιδανικό και, εξυψηρώνοντας τό ιδανικό αυτό, γίνεται δέναντι ισάξια με τον άντρα, μοχλός ισόδυναμος κ' αυτόν, λαμπάδα όδηγήτρια στον πολιτισμό της κοινωνίας.

Η Ρενέ Νταρτέ, τό πνευματικό παιδί του «Εμψυχωτή», είναι ό τύπος, ή έμφύλαση της νέας αντίγυναικας, όπως την έφανταστήκανε όχι μονάχα ποιητές σαν τον Μπατάιγ, αλλά όπως την ένσάρκωσαν μες στην πραγματικότητα οι γυναίκες των πολιτισμένων χωρών, οι όμορφες ψυχές, που άνδειχτηκαν μες στη ζωή τους όχι μόνο μεγαλόκαρδες γυναίκες, αλλά πραγματικά άνώτερες διάνοιες με άτσάλνια δάνανμη δραστηριότητας, άληθινοί σπουδαίότες των άνώτερων ιδανικών.

Η Ρενέ Νταρτέ είναι ό νέος τύπος της γυναικας, ό συγχρονισμένος προς τη σημερινή πορεία της ανθρωπότητας είναι ό τύπος, που θάπρεπε κάθε γυναίκα ψυχή να φιλοδοξήσει, είναι ή γυναίκα του μέλλοντος. Αυτή μονάχα πιά θά ζήσει. Η άλλη, ή άμόρφωτη, ή ταπεινή, ή στοργλιασμένη από την άμορφωσιά της, που γίνεται εμπόδιο στα ιδανικά της κοινωνίας, είναι καταδικασμένη στις πολιτισμένες κοινωνίες από πολ-λού.

Και οι πολιτισμένοι άντρες τέτοιες νέες γυναίκες όνειρεύονται κι αναζητούνε για συντρόφους τους.

Γι' αυτό τό έργο τούτο, που ικανοποιεί τόσο τον έσωτερικό μας άνθρωπο, που τον θεριαίνει και ζωογονεί την κενωραμένη άπ' τίς τόσες άηδιστικές κοινοτικίες της φτωχής Αθήνας την ψυχή μας, θάπρεπε να θεωρηθεί γεγονός φιλολογικό, που ό καθημερινός τύπος να του άφιέρωνε κύρια άρθρα και να μην έμενε άνδραπος που να μην τόχε ιδεί. Να τόβλεπαν όλοι και όλες, μα προπάντων όλες έμεις, που κοιτάμωστε κι αλλάζουμε για άστικά δικαιώματα και γεμίζουμε άσφυκτικά τίς αϊδουσες του «Παρασσού», της «Ένωσης των Έλληνίδων» και της 'Αρχαιολογικής, ζητώντας ψήφο : ή Ρενέ Νταρτέ είναι ή γυναίκα που δικαιούται νάχει ψήφο ! είναι ή δυνατή και ή μεγάλη !

Άλλά κ' οι άντρες όλοι, όσοι καταναγκαστούν με τό σημερινό κατάντημα των γυναικών, έχουν συμφέρον και καθήκον να όδηγούν σε τέτοια έργα τίς κόρες, τίς γυναίκες και τίς αδερφές τους.

Αυτάρό έξυμμού και αναγέννησης θά είχαν για την καθεμιά μας, έστω κι άν λίγες ώρες κατορθώναμε να ζήσουμε μες στην πολιτισμένη αντίσφαιρα του ιδεολόγου του Μπατάιγ.

ΑΘΗΝΑ ΓΑ'ΙΤΑΝΟΥ-ΓΙΑΝΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΒΟΥΤΥΡΑ

— 'Ο εκδότης κ. Γ. Βασιλείου έβγαλε σὲ τόμο τὸν «Παπὰ Εἰδωλολάτρη καὶ ἄλλα διηγήματα». τοῦ Δημοσθένη Ν. Βουτυρά. Τὸ ταλέντο τοῦ Βουτυρά ὡς διηγηματογράφου εἶναι ἀναμφισβήτητο. Ταλέντο δυνατὸ, πρώτης γραμμῆς. Διαβάσεις ἕνα διηγήματός του, ὑποοδήγησε, καὶ κάθε λίγο καὶ λιγάκι ξαφνιαῖσαι. Ἐχει ταλέντο, ἔχει καὶ μίτη φῖνο, ἔχει καὶ παρατήρηση δυνατὴ, ἔχει ἀκόμα καὶ ἕφος πρωτότυπο, ὁλοσδιόλου προσωπικόν. Ξαφνιαῖσαι λοιπὸν συχνότατα διαβάζοντας ἕνα διηγήματός του, μὰ καὶ ἀναγκάζεις τοῦ καὶ τοῦ, ἀκόμα καὶ ἀπογοητεύεσαι κάποτε. Γιατὶ ἀπὸ τὸ Βουτυρά κάτι λείπει, κάτι σμυικαντικό, πὸν δὲ θέλησε ποτὲ, γιατί δὲ ζήτησε, νὰν τὰποχτήσει. Λείπει ἡ ὁμαλότητα τῆς γλώσσας, λείπει καὶ τὸ φροντισμένο, τὸ τεχνικὸ δοῦλεμα, σὲ βαθμὸν μάλιστα πὸν μερικὲς φορές, εὐτυχῶς σπάνιες, τὸ διηγήματός του νὰ φαίνεται αὐτοσχέδιο, ἐνῶ, τὸ ἐναντίον, εἶναι πολυδοῦλεμένο. Αὐτὴ ἡ ἀφροντισία, νὰ τὴν πει κανεὶς, πὸν θὰ περνοῦσε ἀπαράτηρητα σ' ἕνα μέτριον διηγήμα, φαίνεται χτυπητότερη σὸ διηγήμα τοῦ Βουτυρά, ἴσια ἴσια γιατί με τὸ διηγήματός του οὐμβάζει, πὸν καὶ με μίαν μοσφὴ πινώριζ, πὸν σ' αὐτὴ φαίνεται, πὸν χτυπάει ἀσχημα, ἕνα μικρὸ, ἐλάχιστον φυσικὸ ψεγάδι, πὸν σ' ἕνα ἄλλο πρόσωπον κοινὸν θὰ περνοῦσε ὁλοσδιόλου ἀπαράτηρητο. Ὄσοσο, καὶ μ' ἄλλ' αὐτὰ τὰ μικρὰ ψεγάδια, τὸ βιβλίον τοῦ Βουτυρά, ἔξὸν ἀπὸ τὸν ἀριστοτεχνικὸν «Παπὰ Εἰδωλολάτρη» του, ἔχει καὶ τόσο ἀκόμα ἄλλα διαλεχτὰ διηγήματα, (τὸν «Κύρ Βολβήρ», τὸν «Πεθαμένο φίλον», τὸ «Μὲ τὰ χελδόνια» κλπ. κλπ., πὸν τοῦ δίνουσε μίαν ἀπὸ τῶν καλύτερων καὶ τιμητικότερων θέσεων σὸν νεοελληνικὸν διηγήμα.

Γω. Α. Γκίκα: ΔΡΟΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΑΚΡΥΑ, διηγήματα, Ἀλεξάνδρεια, 1920.

Στὸ διηγήμα «Ὁ Στρωρὸς τοῦ Σωτήρος» ἕνας ὑπουργὸς δικὸς μας κάνει τὴν ἀκόλουθη ἐρωτικὴ ἐξομολόγησιν στὴ γυναίκα ἑνὸς μικροῦ ἑλληνοῦ τοῦ ὑπουργείου του, καὶ γονατιστὸς μάλιστα: «Ὡς ἔπρεπε βασιλιάς, καὶ, τ' ὀλιγώτερον βασιλιάς γιὰ σύζυγον, ἔτσι, ἄχι δὰ γιὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ γὰ νὰ στολίξεσθε με μπριλλάντια, με διαμάντια, ἔτσι γιὰ νὰ θαμπώνωνται καὶ αὐτὰ τὰ μπριλλάντια καὶ τὰ διαμάντια ἀπὸ τὴν ἐκθαμβωτικὴν λάμψιν τῶν δύο φωτεινῶν, τῶν δύο, τὶ λέγω, φωτεινῶν, καλέ; τῶν δύο φωτεινοτάτων ἡλικῶν τοῦ τόσο χαριτωμένου προσώπου σας.» Λοιπὸν ἐμεῖς οἱ Ρωμοὶ, καὶ ὑπουργοὶ σὰ γίνουμε, δὲν ξεμυστηρενοῦμασθε τὸν ἐρωτὰ μας μ' αὐτὸ τὸν ψευτικὸν τρόπο, πὸν θυμίζει φρασεολογία καλιῶν ρωμαντικῶν χρόνων. Γενικὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γκίκα πέφτει πὸν καθυστερημένο. Ἐἴδησιν δὲν πῆρε ὁ συγγραφεὺς τοῦ τί γίνεται γύρω του. Ἐπεισόδια τῆς Κορφατικῆς ζωῆς διηγούμενα μ' ἕνα παλαιὸν τρόπο. Μὰ ἔτσι κάθε ἕνας πὸν θὰ εἶχε νὰ διηγηθεῖ μίαν ἀξιοπερίεργη ἱστορία, θὰ εἶτανε διηγηματογράφος. Μὰ τὸ διηγήμα εἶναι κάτι ἄλλο. Πρῶτα καὶ ἀπάνω ἀπὸ ὅλα εἶναι σύνθεσιν. Κι ἀπὸ τὸ ἕφος πὸν προσαθεῖ νὰ γίνει οὐμοριστικόν! Ἐτσι κάνανε οἱ ἄνθρωποι πνεῦμα μόνον στὴν ἐποχὴ τοῦ 62. Σήμερον δείχνουμε τὸ πνεῦμα μας κά-

πως ἀλλοιώτικα — με ἕναν τρόπο πὸν μόνον ἀγγίζει ἀλαφρὰ τὰ πρόματα. Κ' ἔπειτα ὁ τίτλος: «Δροσιές καὶ δάκρυα». Ἀπλῶν καμὶ ὀρισμένη γραμμὴ, καμὶ μὲντοιχὴ ἰδέα. Ὁ συγγραφεὺς τὰ βλέπει ὅλα καὶ δὲ βλέπει τίποτε. Καμὶ τοποθέτησιν, καὶ φροσιν, καμὶ ἐξήγησιν σὸν φαινόμενο τῆς ζωῆς. Δροσιές καὶ δάκρυα. Βέβαια ἡ ζωὴ εἶναι ἀπ' ὅλα. Μὰ ὁ σὸν, πρῶτον νὰ βλέπει τὴ ζωὴ ἀπὸ μίαν ὀρισμένη γωνία. Κ' ἡ γλώσσα; Ὁ συγγραφεὺς εἶναι κλασσικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς γλωσσικῆς ἀναρχίας πὸν ληθαίνεται ὅλη τὴν Αἴγιον. Ὅλη ἡ κωνσταντικὴ καὶ πελοποννησιακὴ τῆς τρέχουσας δημοσιογραφικῆς φρασεολογίας — πὸν μὸν μόνον ἔμμεζ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν καθαρῆν οὐσαν — φιλὸστοργα ἀποθησαυρισμένη σὲ 322 μετρίδες σελίδες.

ΓΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐνα βιβλίον γιὰ τὴν Νέα Ἑλλάδα. — τὰ πνεύματα τῆς φωνητικῆς.

— Ἐνα γερμανικὸν βιβλίον, προσορισμένο νὰ δώσει μίαν σύντομη, μὰ πλεονεχὴ ἰδέαν γιὰ τὸν τόπον μας σὸν εὐρωπαϊκὸν κόσμον, εἶναι ἡ «Νέα Ἑλλάδα» τοῦ Α. Χάτξενμπεργ, πὸν ἐκδόθηκε τὸν περνομένο χρόνον καὶ πὸν, μέσα στῶν 128 σελίδων του, κάνει μίαν γοργὴ ἐπισκόπησιν ἀπάνω στὴ χώρα καὶ τοὺς κατοίκους, τὴν ἱστορίαν, τὸν πολιτικόν, τὰ οικονομικά, τὸν ἔθνον καὶ τὸν πνευματικὸν πολιτικόν καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς νεότερης Ἑλλάδας. Εἶναι ἕνα βιβλίον συστηματικὸν καὶ ἐκκολωνητικὸν γραμμένο, σύμφωνα με τὸ σκοπὸν του, εἰδὲν εἶναι νὰ διαβαστεῖ ἀπὸ πολλοὺς.

Ἀπὸ τὴν σχετικὴν βιβλιοκρισίαν πὸν δημοσιεύει σὸν «Βυζαντινὰ καὶ νεοελληνικὰ ἱστορικά» τοῦ Βερολίνου (κοίτα γι αὐτὸ τὸ περιοδικὸν σὸν τελευταῖον «Νοῦμα» τοῦ Φλεβάριου), ὁ φίλος τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ «Νοῦμα» κ. Ἀλέξανδρος Στάβλινς, μεταφράζουμε τὸ παρακάτω, πὸν βρίσκεται πὸν κοντὰ σὸν σκοπὸν τούτης μας τῆς στήλης:

«Τὸ ψυχολογικὸν τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ὕστερον ἀπὸ τὸ χάσιμο τῆς Πόλης» τὸ βαθμιαίον τὸν ἐξήτημα τῆς στὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια τοῦ 18ου αἰῶνα, καὶ ὁ ἀδιάκοπος ἀγὼνας τῆς μεταξὺ σὸν ἀνεῖμα τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ τοῦ νέου, πὸν τὸ ζωντανότερον τοῦ φανερῶν στάθηκε τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. ἴσαμε τὸ σημερινὸν λουλοῖδισμὸν τῆς τῆς ἡ λαϊκῆς ποιῆσιν μαζί με τὰ θάνατά τῆς κλέφτικα τραγοῦδια: ὅλα ἀναφέρονται, με συντομίαν ἀνάλωσιν με τὸ σκοπὸν τοῦ βιβλίου, ἀπὸ τὸν συγγραφεῖν. Ὄσοσο θαρροῦμε πὸν ἡ κρίσιν τοῦ συγγραφεῖν γιὰ τὸν ποιητὴ Κ. Παλαμά καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του δὲν εἶναι τέλει σωστή; ὅταν γράφει: «Ἀγκαλιὰ, φαίνεται πὸν καὶ ὁ Παλαμάς — καὶ μαζί μ' αὐτὸν μίαν σειράν ἀπὸ ἄλλων σημερινῶν συγγραφεῖν — βρίσκεται, δίχως ἐπιπλοὰ σωτηρίας, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴν ὑπερσοδοῦρα λογοτεχνία τῆς Δύσης». Οἱ Ἑλληνες λογοτέχνες πὸν δοκίμασαν νὰ γράφουν κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Νίτσε ἢ τῶν Γάλλων Μοδερνῶν (ὁ κ. Στάβλινς ἐννοεῖ τῶν σχολῶν πὸν ἀπὸ τὴν δευτέρην φιλολογικὴν περίοδον τοῦ Μωρεῖν καὶ μάλιστα ὕστερον ἀπὸ τὸν πόλεμον ὅλον ἕνα καὶ ἔσπερται καὶ χάνεται), δὲν κατορθῶσαν νὰ πάρουν καμὶ θέσιν μετὰ τῶν ἑλληνικῶν γράμματων. Οἱ νεοελληνες λογοτέχνες πὸν ἔχουν τὴν μεγαλύτερη πέρασιν τῆς σημερινῆς

εποχή, πραγματοποιήσαν σχεδόν πάντοτε θέματα από τη ζωή του λαού του τόπου τους: λ.χ. ο Παπαδικιανής (1911), που ο συγγραφέας τονε λημονίει ολότελα, ενώ μιλεί γι' άλλους λιγότερο σημαντικούς. Ο Παπαδικιανής έχει μετχειριστεί για φρόντο σ' όλα του τὰ διηγήματα τὸ πατρικό του νησί, τὴ Σάλιθο, καὶ μόνο ἔξαιρετικά καὶ ἄλλα μέρη, ὅμως καὶ τότε προτιμᾷ τὴν Εὐθεία ἢ τὰ γειτονικά νησιά. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ ὁ Ξενόπουλος στὰ ἀμερομένην στη ζακυνθινὴ λαϊκὴ ζωὴ ἔργα του. Οἱ προδοδοὶ που παρουσάζουσι ἢ δημοτικὴ γλώσσᾳ στη νεοελλ. φιλολογία, μέσαι στὰ τελευταία δεκάχρονα, ἔπρεπε νὰ κάνουν τὸ συγγραφέα νὰ τοδώσει περισσότερῃ δικαιοσύνη στὸ ἔργο τοῦ Ψυχᾶρη καὶ τῶν ὁπαδῶν του. Ἄλλως τε ἡ εἰσαγωγή στὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἐνὸς ἀνγνωσματοῦ τοῦ Καρακίτσα, γραμμένου στὴ δημοτικῇ, εἶναι ἕνα γεγονός μετὰ πολὺ μεγάλη σημασία γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς νέας Ἑλλάδας...

... Ὁ στόχος που σκόρπισαν ὁ Ψυχᾶρης, ὁ Πάλλης καὶ οἱ ὁπαδοὶ τους, πρὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ αἰῶνα εἶναι συγκεντρωμένοι γύρω ἀπὸ τὸ ἄξιο περιοδικὸ «Νουμάς». ἀρτίζει νὰ δίνει τοὺς πλούσιους καρπούς του... Ἡ φιλολογικὴ ἐπισκόπηση σχετικὰ μετὰ τὰ νεώτερα ἔργα τῶν τελευταίων δέκα χρόνων ἔχει γίνεσι μετὰ πολλὴ λεπαιμέρεια. Ἀπὸ τὴν πρωτοτερονὴ ὅμως φιλολογία θύπερτε ἴσως νὰναφθερὶ καὶ κάποια ἀκόμα βιβλία.

... Ἐθνικιστικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ ποίηση εἶναι οἱ δυὸ πόλοὶ τοῦ γύρω τους σήμερα γυροῦσι ἢ τέχνη τῶν στίγων καὶ εἶναι βέβαιον πὸς ὁ καθένας που γράφει, ὅπως αὐτοῦ παρὰ ποτὲ, πρέπει νὰχει τὸ μπουσουλὴ του στρωμένο κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον πόλον. Μ' αὐτὸ ἐπιζήουμε πὸς δὲ θὰ φανταστεῖ κανένας που παρακολουθεῖ τούτη μας τὴ στήλη, πὸς θέλομε νὰ εἰποῦμε πὸς ὁ τεχνίτης ἔχει χρέος νὰ ἔχει τεντέντα στὴν τέχνη του· δὲν ὑπάρχει τίποτα πὸ ἀντικαλλιτεχνικό, κατὰ τὴ γνώμη μας, ἀπὸ τὴν τεντέντα. Ὅπως δὲν μποροῦμε νὰ φανταστοῦμε πὸς μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἀνθρωπος που ἔχει βρεῖ τὸν ἑαυτό του — καὶ ἔτσι τονε φανταζόμεστε τὸ συγγραφέα: ἄνθρωπος που ἔχει βρεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ που κατορθώνει νὰ τὸν ἐκφράξει. --- δὲ μποροῦμε, λέμε, νὰ αὐτοστοῦμε ἕνα ἀληθινὸ ποιητὴ που νὰ μὴν ἔξει ἄν τὰ ἰδανικά του εἶναι ἡ ἀδελφοσύνη ἢ ἡ ἀλληλοεξήνωση τῶν λαῶν. Ὡστόσο θαροῦμε πὸς καὶ ἡ διευθυντικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ ποίηση δὲν μπορεῖ παρὸς νὰ ἔχει τίς ρίζες της στὸ χῶμα που γεννήθηκε καὶ που ζεῖ ὁ ποιητὴς της. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ σπιτιοῦ μας καὶ τῶν ἀδερφῶν μας θάπλωθοῦμε νὰγκυλιόσομε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔλη τὴ γῆ. Αὐτὸ τὸ δρόμο ἀκολουθεῖ ἡ Μοῦσα τοῦ γερμανοῦ ποιητῆ Φίνταϊ ζεν. που τελευταία παρουσιάστηκε μετὰ τὸ νέο του ποιητικὸ τόμο «Ἀπὸ τὴ φτωγολογία», που ἐπαινιέται πολὺ νὰ τὴ δύνανη τῆς εὐσίας καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς μοσοῆς. Ἄσπιν καὶ μόνο οἱ τίτλοι τῶν ἔργων νὰ νὰ φανεῖ ἢ ἐξέλιξη τοῦ ποιητῆ τους. «Γεννήτρα γῆ», «Νόστος», «Ἀπὸ τὴ φτωγολογία».

Εἶναι φανερό πὸς ἡ ἀντίθεση τῶν δυὸ πόλων που λέμε παραπάνω, στοὺς νεκημένους εἶναι ζωρότερη, παρὰ στοὺς νεκητές.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΓΙΑΛΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Τὸ μοντὸ περιγιάλι γιαι τ' ὀύγεσαι τόσο, ὁμορφὸ μου παιδί; καὶ ἔτσι ἀπλώνεις τὰ χέρια σὲ θεομὶ παρακάμῃ στοὺς διαβάτες που βλέπεις νὰ περνᾷ ἔκει πέρα; Στὰ πλακά τους πανέρια που μ' ἐβ' ἄβεια κρατᾷνε ὄριστάλαχοι κρονοὶ δὲν εἶν' ὄχι, μονάχα πιθιμὲς μαρομίνες. Μότρω μᾶτρω ὀδηγοὶ των! Κι ὄλο πᾶμε μὴ μόνο νὰ στυμῆς που νὰ ζήσαν, δὲ βολεῖ, τίς παρθίνες.

Λεωνίδα

Α.Σ. ΓΚΙΝ.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

καὶ Α. Α. στρ. Λάβαμε τὸ γράμμα σου· εἴμαστε σίμφωνοί. Τὸ αἶσθημα που λὲς εἶναι φυσικὸ καὶ ζημιόνει πολλές φορὲς καὶ ποιητὲς που ἔχουσι κάνει φήμη. Ὅμως χρειάζεται ψαλλίδι· γιαι στὴν τέχνη τὸ περιττὸ δὲν εἶναι ποτὲ ὀλοιδι παρὰ ὀσκημίδι. — κα. Θ. Παπχ. Δὲ λάβαμε τέτοιο πρᾶμα — κα. Ν. Ο. Π. Τέτοια ἔχει ἡ καθαρεύουσα πολλά. Εἶναι ὄσοα τὰ ἐναντιο της, ὄσα εἶναι καὶ τὰ ἐναντία στὴν ψευτὰ. Γιαι τίς γραμματικὲς που λὲς, δὲ μᾶς ἐξηγεῖς ἀπὸ ποιὸς σὲ ποιούς. — κα. Ἄσ. Γιαν. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἐξήνηση καὶ σὲ βεβαίωμε πὸς μᾶς κάνει εὐχαριστοση νὰ «επανερχεσαι», ὄχι ὄπως λένε κτλ παρὰ γιαι βλέπομε πὸς τὰ παίρνεις τὰ πρᾶματα ὄπως πρέπει καὶ ὄπως ταιριάζει σ' ἕνα ἀνώτερο πνευματικὸ ἀνθρώπο. Τὸ «περιγιάλι τῆς γνώσης» θὰ δημοσιευτεῖ. Ὅμως, δὲν εἶναι ἀλήθεια πὸς αὐτὲς τίς ἡμέρες διάβασες τὸ βιβλίον που εἴπαμε στὸ περασμένο; — κα. Μ. Γιαν. Ἀπὸ τὰ τρία ποιήματά σου προτιμοῦμε πολὺ τὸ «Μυστικὸ» που καὶ θὰ τὸ δημοσιέψουμε μετὰ λίγα διορθώματα. Δὲν ἔξουσι, μὴ ὁ «ποιητὴς καὶ ὁ σκύλος» μᾶς φαίνεται κάπως ὄσαν κοινοτοπία. Ἐπειτα ἴσως καὶ νὰ μὴ τὸ ταιριάζει πολὺ ὁ ἐντεκασύλλαβος. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ «ἀπόπειρα», ἢ «μὴ νυχτιὰ στὸν Ἄρη» ἔχει πολὺ νοστιμάδα που θυμίζει τὸν ἀμίμητο Λασκαράτο. Ἐχει ὄμως πολλά ὀνόματα που λέμε πὸς ἔχουσι βέβαια διαφέρο γιαι τοὺς Κεφαλωνίτες, που ὄμως ἐμᾶς μᾶς ἀφίνουσι ἀδιάφορους. Ἀκόμα τὸ σύνολο δὲν ἔχει ἀρκετὴ ἀρχιτεχτονικὴ. Καὶ τέλος ὁ ἐντεκασύλλαβος εἶναι πολὺ κακὰ γραμμένος: πολλές λαομοδίες τομὲς στὴν ἔχτη συλλαβὴ καὶ προποροξύτονη λέξη που τίς ευνηθᾶς καὶ που καταφέρουσι ἀνωμαλία, χωρὶς νὰ δικαιολογείται ἀπὸ τὴν ἔννοια:

Καὶ κάποιοις ἀρχισε) νὰ με βαρεῖ
καὶ μερικοὶ ἄλλοι που εἶναι τέλεια λαθεμένοι:
ἀσκόνα μὴ παλιὸ σανίδα...

μου δίνει μὴ μόνιτζα μες στὴ μοῦρη...
παράμοιους ὄσαν τῆ γῆ; τοὺς εἶδα κτλ.

κα. Γιαν. Κραπ. Δὲν ἔχει λόγο νὰ μᾶς ζητᾶς νὰ σὲ συμπαιθῆσομε. Ἐμεῖς μεταχαρᾶς κάνουμε αὐτὸ τὸν κόπο μετὰ τὴν ἰδέα πὸς ὄφελουσι. Ὁ «Κισσός» σου δὲν ἔχει ἀρχιτεχτονικὴ. Ἡ στρωφὴ σου εἶναι παντάσῃ ὄσχητη μετὰ τὴν ἔννοια. Ἐπειτα στίχος ὄσαν τὸν 8, Π καὶ 11 Π, δὲ στέκουσι μετὰ τοὺς ἄλλους. Στὴν «Ἐγένουαση ζωῆ», τὸ νόημα σου δὲ βγαίνει καθαρά. Τὶ μπορεῖ νὰ σημαίνει τούτη ἢ φράση: «Ἀκούω τὸ γρατὸ νὰ λυσσᾷ μες στὸν κάμπο καὶ μετὰ τράζει, ρυθμικά, τὸ φύσημά του, μες τὴν κουφάλια τῆς ἐλιάς ὄριο λουλούδι». Στὴν τελευταία στρωφὴ ἀλλάζει ρυθμὸ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

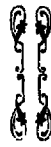
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ

ΔΡ. 35.000.000

ΟΛΙΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΔΡΑΧΜΑΙ

900.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΑΙ:

ΑΛ. ΔΙΟΜΗΔΗΣ

Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

ΑΙΓΙΟΝ
ΑΓΡΙΝΙΟΝ
ΑΛΜΥΡΟΝ
ΑΜΦΙΣΣΑΝ
ΑΜΑΛΙΑΔΑ
ΑΡΤΑΝ
ΑΤΑΛΑΝΤΗΝ
ΒΟΛΟΝ
ΓΥΘΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΝ
ΖΑΚΥΝΘΟΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ
ΘΗΒΑΣ
ΘΗΡΑΝ
ΙΩΛΚΗΝ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
ΚΑΛΑΜΑΣ
ΚΑΡΑΓΙΣΑΝ
ΚΕΡΚΥΡΑΝ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΝ
ΚΟΡΙΝΘΟΝ
ΚΥΜΗΝ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΝ
ΚΥΘΗΡΑ
ΛΑΜΙΑΝ
ΛΑΡΙΣΣΑΝ
ΛΕΒΑΔΕΙΑΝ

ΔΕΥΚΑΛΑ
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΝ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΝ
ΜΕΣΣΗΝΗΝ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΝ
ΠΑΞΟΥΣ
ΠΑΤΡΑΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΥΛΟΝ
ΠΥΡΓΟΝ
ΣΠΑΡΤΗΝ
ΣΥΡΟΝ
ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΤΡΙΠΟΛΙΝ
ΧΑΛΚΙΔΑ